

Τους τελευταίους μήνες είχα την τύχη να γνωρίσω δύο ενδιαφέροντες συνάδελφους μηχανικούς. Τον κ. **Κώστα Κωτσανά**, για τον οποίο έγραψα στο προηγούμενο άρθρο μου, και τον κ. **Σωτήρη Αγγελετόπουλο**, του οποίου την συνέντευξη σας παρουσιάζω σήμερα.

Γράφει ο
Βύρων Τομάζος
Μηχανολόγος,
Απόφοιτος Πολυτεχνείου
Μονάχου
e-mail: byron.tomazos@
watsila.com

Πρόκειται για τον κ. **Σωτήρη Αγγελετόπουλο**, συνάδελφο αρχιτέκτονα που δεν γνωρίζω μόνο τη μοντέρνα αρχιτεκτονική αλλά είναι βαθύς γνώστης και της αρχιτεκτονικής των Αρχαίων Ελλήνων.

Τον γνώρισα στην ομάδα του Αγίου Όρους με τον **Δημήτρη Ντουνιαδάκη**, ο οποίος παρεμπιπτόντως έχει κάνει τρομερή δουλειά στα προσκνήματα του Αγίου Όρους και στην τελευταία εκδήλωση της πολιτιστικής συντροφιάς στην Ολυμπία με τον **Παναγιώτη Σωτηρόπουλο** και τους συνεργάτες του.

Κύριε **Αγγελετόπουλε**,

Παρόλο που σας γνωρίζω πολύ λίγο η εκτίμηση που τρέφω στο πρόσωπό σας είναι μεγάλη γιατί έχετε το μεράκι να μεταλαμπαδεύεται τις γνώσεις σας. Το θέμα μου είναι η **ΟΛΥΜΠΙΑ** που επισκεφτήκαμε μαζί.

Πότε και πως δημιουργήθηκε η Ολυμπία σαν χώρος και σαν θεσμός;

• Από τα ευρήματα των ανασκαφών προκύπτει ότι ο χώρος της Ολυμπίας κατοικείτο από την Τελική Νεολιθική Εποχή (4300 - 3100 π.Χ.). Κατόπιν κατασκευάστηκε ο τύμβος κάτω από το Πελόπιο (2500 π.Χ.) και στη συνέχεια κτίστηκαν τα πρώτα αφιδωτά και ορθογώνια κτίρια (2150 - 1900 π.Χ.). Την ίδια περίοδο στους Νότιους πρόποδες του Κρονίου λόφου, που δεσπόζει στην περιοχή, λειτουργούσε ένα μικρό ιερό όπου λατρεύονταν διάφορες προϊστορικές θεότητες, ενώ υπήρχε κι ένα πανάρχαιο μαντείο της Γαίας. Η **μαντική ιδιότητα ήταν πάντα συνδεδεμένη και με δυνάμεις του κάτω κόσμου**, δηλαδή γήινες (χθόνιες) κι έτσι καθιερωνόταν η ιερότητα του χώρου. Τα μυκηναϊκά χρόνια (1600 - 1100 π.Χ.) δημιουργήθηκε μικρός οικισμός γύρω απ' το ιερό, και τον 11ο π.Χ. αιώνα εγκαταστάθηκαν στην Ηλεία οι Αιτωλοί, κι από αυτήν την περίοδο αρχίζει η λατρεία του Δία, οπότε η **Ολυμπία από τόπος κατοίκησης έγινε αποκλειστικά τόπος λατρείας** και διατηρήθηκε με αυτήν την ιδιότητα σε όλη την μακραίωνη ιστορία της.

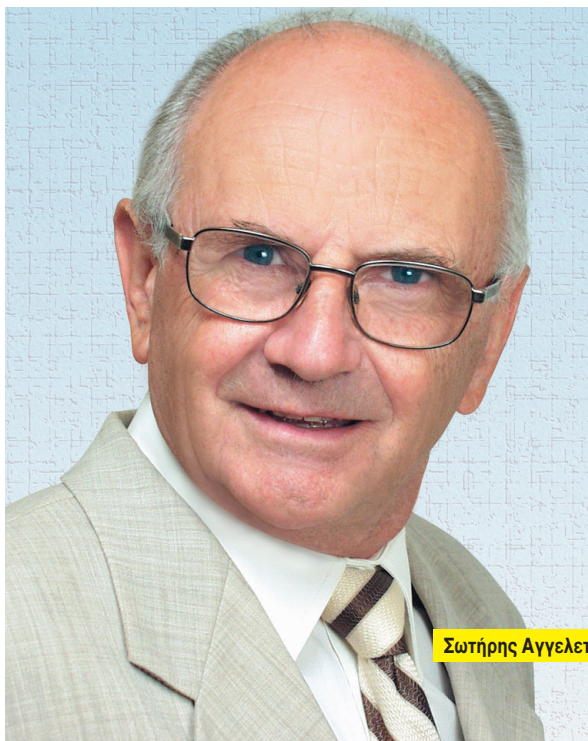
Ο μυθικός αγώνας ανάμεσα στον νεοφερμένο από τη Λυδία, Πέλοπα, γιο του Τάνταλου, που τον προστάτευε ο Ποσειδώνας, και τον Οινόμαο, γιο του Άρη και βασιλιά της Πίσας, που έγινε τα Μυκηναϊκά χρόνια, μας δείχνει ότι από τότε γίνονταν Αγώνες σ' αυτό το μέρος. Στις αρχές του 8ου π.Χ. αιώνα, ο Ίφιτος, βασιλιάς της πιο σημαντικής πόλης των Ηλείων, της Ήλιδας, έκανε μια σπουδαία συμφωνία με τον βασιλιά της Πίσας, Κλεοσθένη και τον Σπαρτιάτη νομοθέτη, Λυκούργο, μετά από χρησμό των Δελφών και **προκήρυξε την Ολυμπία Ιερό του Διός και επέβαλλαν τον θεσμό της Ιερής Εκεχειρίας**, δηλαδή της κατάπαυσης κάθε εχθροπραξίας κατά τη διάρκεια των Αγώνων. Έτσι, το **776 π.Χ.** ξεκίνησε επίσημα τους **Ολυμπιακούς Αγώνες** (όχι Olympic Games) που τελούνταν κάθε τέσσερα χρόνια χωρίς καμία διακοπή, κι από τότε οι Έλληνες χρονολογούσαν τα γεγονότα με βάση τις αντίστοιχες Ολυμπιάδες στις

οποίες επιτρεπόταν να λάβουν μέρος **μόνον ελεύθεροι Έλληνες** από όλα τα μέρη του τότε γνωστού κόσμου.

Πως ήταν ο χώρος;

• Ο Πίνδαρος αναφέρει ότι «**η Ολυμπία είναι ο κάλλιστος τόπος της Ελλάδος**». Πράγματι, πρόκειται για ένα υπέροχο φυσικό τοπίο στην περιοχή της συμβολής του Κλαδέου με τον Αλφειό ποταμό. Ήρεμη και πανέμορφη τοποθεσία που επρόκειτο να φιλοξενηθεί στη γη της ένα από τα σπουδαιότερα ελληνικά ιερά και να γίνει έδρα των σημαντικότερων Αθλητικών Αγώνων που είχαν τη μεγαλύτερη και καταλυτικότερη επίδραση στον αρχαίο κόσμο αλλά και στον σημερινό, **μετά την αναβίωσή τους το 1896 στο Καλλιμάρμαρο Στάδιο της Αθήνας, και αποτελούν τον μακροβιότερο αθλητικό θεσμό της Ανθρωπότητας.**

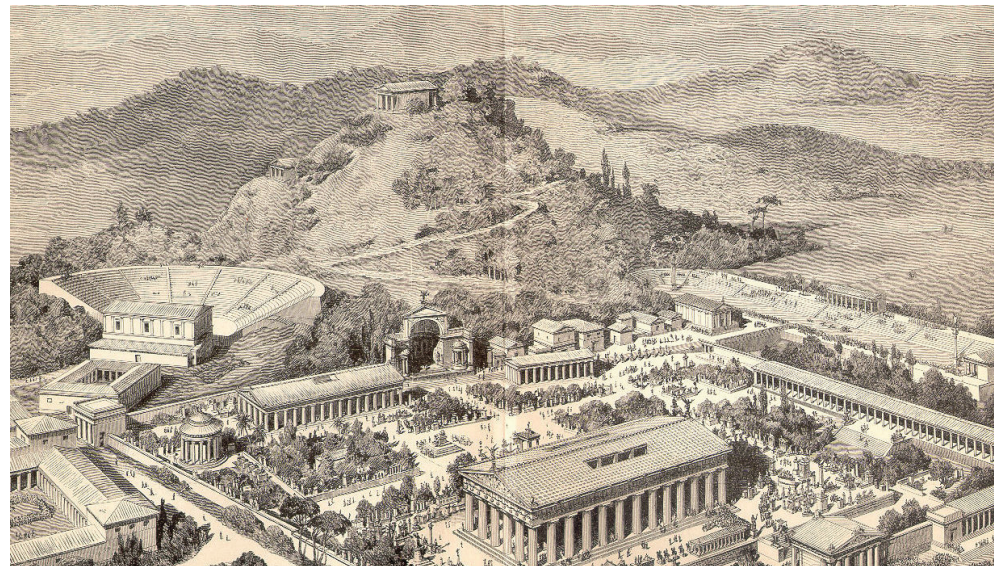
Ο Λυσίας επίσης έγραφε για την Ολυμπία «εν τω καλλίστω της Ελλάδος τόπω», και ο σύγχρονός μας Ν. Καζαντζάκης στο «Ταξιδεύοντας. Το τοπίο της Ολυμπίας»: «ιερό τοπίο. Ευγένεια, ήσυχη περιου-

Σωτήρης Αγγελετόπουλος

λογή, γελαστή κοιλάδα ανάμεσα σε χαμηλά γαληνεμένα βουνά, προφυλαγμένη από τον άγριο βοριά, από το ζεστό νοτιά, ανοιχτή μονάχα δυτικά, κατά τη θάλασσα, απ' όπου χύνεται, ανεβαίνοντας το ρέμα του Αλφειού ο μουσκεμένος πελαγίσιος αέρας. Δεν υπάρχει υποβλητικότερο τοπίο στην Ελλάδα που να παρακινεί τόσο γλυκά και επίμονα στην ειρήνη και στη συμφιλίωση». Δεν χρειάζεται να προστεθεί τίποτε άλλο.

Τα ιερά και οι Θησαυροί ήταν όλα μέσα στην Άλι (ιερό άλσος) που περικλειόταν από χαμηλό λίθινο τοίχο. Βόρεια υψωνόταν ο Κρόνιος λόφος και μεταξύ του ναού της Ήρας και των Θησαυρών κατασκευάστηκε τη Ρωμαϊκή Εποχή το κομψότατο Νυμφαίο του Ηρώδη του Αττικού. Δυτικά της Άλις και από βορά προς νότο ήταν το Γυμναστήριο, η Παλαίστρα, ο Θεηκολεών (οίκος ιερών), το Ηρώο, το εργαστήριο του Φειδία, το Λουτρό του Κλαδέου, οι Ρωμαϊκοί Ξενώνες, το πολυτελές ξενοδοχείο Λεωνιδαίο, οι Θέρμες του Λεωνιδαίου κι ένα κτίριο - αθλητική λέσχη. Νότια της Άλτεως ήταν το Ν.Α. κτίριο, το Ελληνικό κτίριο (κατόπι οικία Νέρωνα), οι Ανατολικές Θέρμες - Οκτάγωνο, η Στοά της Ηχούς, η Κρυπτή και το Στάδιο. Μέσα στην Άλι στα Βόρεια και από ανατολικά προς δυτικά ήταν: οι Θησαυροί διαφόρων πόλεων σε ψηλότερο πλάτωμα (άνδρη) και χαμηλότερα οι Ζάνες και το Μητρώο, το προϊστορικό αφιδωτό κτίριο, ο Βωμός της Ήρας όπου σήμερα γίνεται η Αφή (το άναμμα) της Ολυμπιακής φλόγας, το Νυμφαίο, το Ηραίο, προς το κέντρο το Πελόπιο, ο Βωμός του Δία, και νοτιότερα ο Ναός του Δία, δυτικά του Ηραίου το Φιλιπείο και βορειότερα το Πρυ-

τανείο και οι Βόρειες Θέρμες ή Κρόνιες Θέρμες.

Ποιοί ναοί και κτίρια είχαν χτιστεί και πια ήταν τα βασικά αρχιτεκτονικά στοιχεία;

• Η πρώτη θεότητα που λατρεύτηκε με κτίσιμο ναού της μέσα στην Άλι ήταν η θεά Ήρα με το προσωνύμιο «Ολυμπία» και γι' αυτό όλη η περιοχή πήρε αυτό το όνομα. Εδώ αρχικά λατρεύονταν και ο Δίας. Ήταν αρκετά στενόμακρος δωρικός ναός με έξι κίονες στις μικρές και δεκαέξι στις μεγάλες πλευρές (18,76 x 50,01μ.). Μέσα στον σηκό του ναού που είχε τρία κλίτη υπήρχε το βάθρο με τα αγάλματα του Δία και της Ήρας και εδώ κοντά στην είσοδο του βρέθηκε το **περίφημο άγαλμα του Ερμή του Πραξιτέλη**. Μπροστά από τον ναό υπάρχει ο λίθινος βωμός της Ήρας που εδώ σήμερα ανάβει η Ολυμπιακή φλόγα από το κάτοπτρο με τις ακτίνες του ήλιου. Η τελετή αυτή καθιερώθηκε το 1936 και είναι γερμανικής εμπνεύσεως για τη Χιτλερική Ολυμπιάδα του Βερολίνου. Η Πρωθιέρεια επικαλείται τον Απόλλωνα να ρίξει τις ακτίνες του Φωτός του ώστε να ανάψει η φλόγα, όταν όμως έχει συννεφιά ούτε θεός επεμβαίνει ούτε φλόγα ανάβει και περιμένουμε έως ότου ξαναβγει ο ήλιος. Οι πρόγονοί μας είχαν λύσει πιο απλά και αποτελεσματικά την αντίστοιχη ανάγκη. Σ' ένα κεντρικό δωμάτιο του Πρυτανείου υπήρχε Βωμός της Εστίας, όπου έκαιγε συνεχώς το Ιερό Πυρ και σ' αυτόν τον Βωμό θυσίαζαν πρώτα οι Ηλείοι κατά την πρώτη μέρα των Αγώνων.

Μπροστά από το άνδρη των Θησαυρών είναι το Μητρώο, ένας μικρός δωρικός ναός (10,62 x 20,67 μ.) από τον 4ο π.Χ. αιώνα που ήταν αρχικά αφιερωμένος στη Ρέα, τη μητέρα των θεών που με το πέρασμα των χρόνων ονομάστηκε Κυβέλη. Νότια του Ηραίου είναι το τέμενος αφιερωμένο στον ήρωα Πέλοπα, το Πελόπιο, που χτίστηκε πάνω σ' έναν τεράστιο τύμβο διαμέτρου 27 μ. που αποτελεί την αρχαιότερη κατασκευή της Άλτεως (2500 π.Χ.). Ανατολικά του Πελόπιου βρισκόταν ο μεγάλος Βωμός του Διός.

Στο κέντρο περίπου της Άλτεως, για να είναι περίοπτος, ανεγέρθηκε ο γιγαντιαίος διαστάσεων (27,68 x 64,12 μ.) ναός του Διός. Από τον αρχιτέκτονα Λίβωνα τον Ηλείο. Οι εργασίες άρχισαν το 470 π.Χ. και τελείωσαν το 456 π.Χ. και τα έξοδα καλύφθηκαν από τα λάφυρα των νικηφόρων πολέμων των Ηλείων κατά των Τριφυλλίων. Είναι ο μεγαλύτερος ναός της Πελοποννήσου και έχει χαρακτηριστεί ως ο 'κανών' δηλαδή είναι η τέλεια έκφραση της Δωρικής ναοδομίας. Είναι περίπτερος (με κίονες περιμετρικά), με προσανατολισμό Α-Δ, με έξι κίονες στις μικρές και δεκατρείς στις μεγάλες πλευρές, με ύψος 10,43 μ. και κατώτερη διάμετρο 2,25 μ. Το συνολικό ύψος του ναού υπολογίστηκε στα 20,25 μ. Είχε κατασκευαστεί από τον ντόπιο κογχυλιάτη λίθο και οι κίονες και οι τοίχοι του ναού ήταν επιχρισμένοι από λευκό

μαρμαροκονίαμα. Όμως, τα γλυπτά στα αετώματα, στις δώδεκα μετόπες επάνω από την Είσοδο και τον Οπισθόδομο του ναού, τα κεραμίδια και οι υδρορροές - λεοντοκεφαλές ήταν μαρμάρινα. Είχε πρόναο, σηκό (κυρίως ναό) και οπισθόδομο. Ο Πρόναος και ο Οπισθόδομος είχαν από δύο κίονες ανάμεσα στους πλευρικούς τοίχους. Ενώ ο Σηκός χωριζόταν σε τρία κλίτη (μέρη) από δύο σειρές που είχαν διώροφους δωρικούς κίονες (επτά σε κάθε σειρά) και σχηματίζαν έτσι επάνω υπερώα (πατάρια) στα οποία ανέβαιναν με ξύλινες σκάλες για να θαυμάσουν από κοντά το **κολοσσιαίο χρυσελεφάντινο άγαλμα του Δία**, που έφτιαξε ο περίφημος **γλύπτης Φειδίας και συμπεριλήφθηκε στα επτά θαύματα του κόσμου**. Οι γλυπτικές συνθέσεις των αετωμάτων είναι εξαιρετικά δείγματα του λεγόμενου «αυστηρού ρυθμού» και τις απολαμβάνουμε σήμερα στο νέο αρχαιολογικό μουσείο. Στο ανατολικό αέτωμα παρουσιάζεται η προετοιμασία - αρχή της αρματοδρομίας ανάμεσα στον Πέλοπα και τον Οινόμαο και στο δυτικό η μάχη Λαπιθών και Κενταύρων, ενώ στις δώδεκα μετόπες παριστάνονται οι δώδεκα άθλοι του Ηρακλή. Στο κεντρικό ακρωτήριο του ανατολικού αετώματος είχε τοποθετηθεί, μετά από διαγωνισμό, επίχρυση νίκη του γλύπτη Παιώνιου από τη Μένδη της Χαλκιδικής. Κοντά στη Ν.Α. γωνία του ναού είναι ακόμα στη θέση του το τριγωνικό βάθρο επάνω στο οποίο ήταν τοποθετημένη η περίφημη νίκη του Παιώνιου, σε περίπου 9 μ. ύψος, που αποτέλεσε το υπόδειγμα για όλες τις μετέπειτα νίκες. Εδώ πρέπει να τονίσω ο ναός του Διός θεωρείται από τους μελετητές ότι είναι μνημείο - σταθμός στην ιστορία της Ελληνικής Τέχνης για την αρχιτεκτονική του αλλά και για τα γλυπτά αριστουργήματα των αετωμάτων του.

Ποιές άλλες εγκαταστάσεις;

• Οι υπόλοιπες επίσης εξαιρετικές εγκαταστάσεις έχουν ήδη αναφερθεί.

Ποιά διάσημα αγάλματα είχαν φτιαχτεί; τεχνοτροπία, δομικά υλικά κ.λ.π.

• Ο γλυπτικός διάκοσμος ήταν μοναδικός. Ο πλούτος των μορφών και η αρμονία των συνθέσεων των δύο αετωμάτων σε καθλώνουν και σου επιβάλλουν τα ιδανικά των ελλήνων μετά τους νικηφόρους πολέμους κατά των Περσών. Στο ανατολικό αέτωμα, λίγο πριν την εκκίνηση της μυθικής αρματοδρομίας κυριαρχεί μια «ανήσυχη» ησυχία. Οι πέντε κεντρικές μορφές σε μετωπική όρθια στάση και εκφράσεις αδημονίας μας υποβάλλουν όλη την αγωνία για την έκβαση του αγώνα με τον Δία στο κέντρο να ισορροπεί τις αντίρροπες δυνάμεις. Στο δυτικό αέτωμα έχουμε τη μεγάλη αντίθεση. Εδώ η μάχη Λαπιθών και Κενταύρων βρίσκεται στο αποκορύφωμά της. Τα κορμιά συστρέφονται βίαια. Οι άξονές τους συμπλέκονται και οι μορφές εκφράζουν την ένταση της στιγμής. Πρόκειται πράγματι για τη μάχη του πνεύματος (Λαπίθες) κατά της ύλης (ωμή βία Κενταύρων) και τελικά επισφραγίζεται η νίκη του πνεύματος με την παρουσία του Απόλλωνα στο κέντρο που με μια

μεγαλειώδη κίνηση του δεξιού χεριού του επιβάλλει το τέλος της διαμάχης. Από τα δύο αυτά λαμπρά συμπλέγματα με τις 42 μορφές εγώ επιλέγω την Ολύμπια μορφή του Απόλλωνα. Ο καλλιτέχνης γλύπτης αυτών των αριστουργημάτων δεν έχει επιβεβαιωθεί οριστικά μέχρι σήμερα.

Από τα πολλά και εξαιρετικά εκθέματα στέκομαι στην πρότυπη Νίκη του Παιωνίου. Εδώ αναδεικνύεται η ευρηματικότητα του γλύπτη στο στήσιμο της σύνθεσης της μοναδικής στιγμής που η Νίκη αγγίζει τη γη ανεπαίσθητα με τις πτυχώσεις του χιτώνα της να κολλάνε επάνω στο σώμα της και να αφήνουν να διαφανούν όλες οι λεπτομέρειες του γυναικείου κορμιού της. Το ιμάτιό της ανέμιζε πίσω και πάνω και με τα φτερά της ισορροπούσε το σύνολο αυτής της μοναδικής σύνθεσης ακροπατώντας ελαφρά με το ένα της πόδι επάνω σε αετό. Ο καταπληκτικός αυτός γλύπτης κατάφερε μέσα από ένα μαρμάρινο κύβο διαστάσεων 3 x 3 x 3 μ. να ξεπροβάλλει μια φερωτή μορφή γεμάτη χάρη με κίνηση και κλίση προς τα εμπρός και με μεγάλη ζωντάνια. Δίκαια αποτελεί ένα από τα καλύτερα έργα του λεγόμενου «πλούσιου» ρυθμού.

Στο τέλος πρέπει να αναφερθώ στη «Αυτού Εξοχότητα», τον Ερμή του Πραξιτέλη, το πασίγνωστο από τα υπέροχα γλυπτά της αρχαίας Ελλάδος. Ήταν από παριανό μάρμαρο με ύψος 2,13 μ. και εκπροσωπεί πλήρως την έκφραση στην Τέχνη του ρεαλισμού και νατουραλισμού. Ο Ερμής γυμνός κρατά με το αριστερό του χέρι που στηρίζεται σε κορμό δένδρου τον μικρό Διόνυσο ενώ με το υπερυψωμένο δεξί του κρατούσε κάτι πολύ ενδιαφέρον για τον Διόνυσο που στρέφει το βλέμμα του προς τα εκεί. Εικάζουν πως ίσως ήταν ένα σαμπί σταφυλιού μιας και ο Διόνυσος ήταν θεός των γιορτών, του κεφιά, του θεάτρου και του γλεντιού. Όλες οι επιμέρους λεπτομέρειες είναι τέλειες και η έκφραση του Ερμή είναι ή-

ρημη και συμμετέχει στο γεγονός με Ολύμπια γαλήνη όπως ακριβώς εκφράζεται η τέχνη τον 4ο π.Χ. αιώνα. Ας δούμε όμως, μια σημαντική λεπτομέρεια στη σύνθεση.

Ο γλύπτης φοβήθηκε για την ισορροπία του αγάλματος και άφησε ένα εξισορροπητικό σύνδεσμο ανάμεσα στον κορμό του δένδρου και στον αριστερό γοφό του Ερμή. Η νίκη του Παιωνίου συνθετικά υπερέχει κατά πολύ του Ερμή.

Ποιοί ήταν οι βασικοί κανονισμοί των αγώνων ;

- Κανονισμοί υπήρχαν ξεχωριστοί για κάθε αγώνισμα και γι' αυτό οι Έλληνοδίκες που ήσαν υπεύθυνοι για την τήρησή τους, έμεναν για 10 μήνες στην Ήλιδα, για να τους διδαχθούν σωστά. Δεν πρέπει ακόμα να ξεχνάμε ότι οι αγώνες είχαν θρησκευτικό χαρακτήρα γιατί ήσαν συνυφασμένοι με τις τελετές στα ιερά των θεών προς τιμή των οποίων γίνονταν. Είχαν τα υψηλά ιδανικά του «ευ αγωνίζεσθαι», δηλαδή της ευγενούς άμιλλας και της τιμής του αντιπάλου. Όταν παρέβαιναν τους κανονισμούς επιβίωνταν χρηματικές και σωματικές ποινές, ακόμα και αποκλεισμός. Επίσης, πρέπει να τονιστεί εδώ ο περίφημος θεσμός της Εκεχειρίας.

Όσον αφορά στον αποκλεισμό των γυναικών από τους Ολυμπιακούς Αγώνες πρέπει να αναφέρω ότι υπήρχε η εξαίρεση της παρακολούθησης των Αγώνων από την Ίερα της Δήμητρας Χαμύνης. Επίσης, παραλείπεται το γεγονός ότι εκτός από τους γυμνικούς και ιππικούς αγώνες των ανδρών εγίνοντο κάθε τέσσερα χρόνια γυναικείοι αγώνες προς τιμήν της Ήρας, **τα Ηραία**. Σύμφωνα με την παράδοση η πρώτη που διοργάνωσε τους αγώνες ήταν η Ιπποδάμεια για να ευχαριστήσει την Ήρα για τον γάμο της με τον

Πέλοπα. Και ελάμβαναν μέρος σε αυτούς μόνο νεαρά κορίτσια και όχι παντρεμένες γυναίκες.

Ποιά είδη επάθλων είχαν ;

- Οι λέξεις Αθλητής, Αθλητισμός και Έπαθλο προέρχονται από τις λέξεις άθλος και άθλον. Άθλος σημαίνει κουραστική προσπάθεια και τον αγώνα και Άθλον σημαίνει το βραβείο. Έτσι οι έννοιες αυτών των λέξεων δεν έχουν καμιά σχέση με τα σημερινά «παιχνίδια» (games) και αποδίδουν τη μορφή και την ουσία της αθλητικής διαδικασίας που ήταν η Αρετή. Γι' αυτή την Αρετή επιβραβεύονταν οι νικητές με τον απέρριπτο Κότινο, το κλαδί της ιερής Ελιάς του Δία. Στις πόλεις τους όμως απολάμβαναν μεγάλες και ισόβιες τιμές.

Και τέλος πες μας για την θρυλική Φρύνη για την οποία μιλάνε ακόμα και σήμερα οι Νέοι Έλληνες Καζανόβες (μας έδωσες τις πληροφορίες αλλά δεν θες να τις γράψεις για αυτό με δικό μου διακινδυνευμένο χρώμα γράφω...)

- Οι αρχαίοι Έλληνες είχαν και κάτι «άσχημες» συνήθειες. Ο Δημοσθένης έλεγε ότι ο άνδρας για να έχει μια ευτυχισμένη ζωή πρέπει να έχει τρεις γυναίκες. Μια νόμιμη σύζυγο, που είχε όλα τα δικαιώματα καθώς και τα παιδιά της, μια παλλακίδα με σκοπό να απολαμβάνει το σώμα του ιδιαίτερες περιποιήσεις, και μια εταίρα για την πνευματική αλλά και σωματική απόλαυση(ηδονής ένεκα), η οποία εμφανιζόταν στους δημόσιους χώρους. Οι εταίρες ήταν κοινωνικά μορφωμένες, ήξεραν μουσική, κρατούσαν παρέα, ήταν κάτι σαν τις γκέισες της Ιαπωνίας. Η πιο διάσημη και πλούσια εταίρα της αρχαιότητας ήταν η Φρύνη στην Αθήνα και είχε προκαλέσει σκάν-

δαλα με πολλούς σημαντικούς άνδρες της Αθήνας. Λέγεται ότι ήταν συνδεδεμένη και με τον Πραξιτέλη, ο οποίος τη χρησιμοποιούσε σαν μοντέλο για τα αγάλματα της Αφροδίτης της Κω και της Κνίδου. Επίσης, ενέπνευσε και στον Απελλή την περίφημη εικόνα της αναδυόμενης Αφροδίτης, όταν η Φρύνη έπεσε γυμνή στη θάλασσα με τα μαλλιά λυμένα...

Ο Πραξιτέλης φιλοτέχνησε επίσης δυο αγάλματα της ίδιας της Φρύνης, ένα μαρμάρινο που στήθηκε στις Θεσπίες και ένα χρυσό που στήθηκε στους Δελφούς. Κατηγορήθηκε επίσης, για ασέβεια. Ο δικηγόρος υπερασπίσεως κατά τη διάρκεια της δίκης της τράβηξε τον χιτώνα και μόλις την είδαν οι δικαστές θαμπώθηκαν από την ομορφιά της και την αθώωσαν!

Οι αρχαίοι Έλληνες συν τοις άλλοις είχαν τρομερή αίσθηση του ωραίου (και τι δεν είχαν...).

Νεοέλληνες! Ζούμε σε άλλες εποχές. Τώρα το γυναικείο φύλο είναι πολύ ισχυρό. Μην οραματίζεστε σύγχρονοι Καζανόβες!

Τώρα μας μένουν μόνο τα δικαιώματα που πηγάζουν από τις Χαμένες Πατρίδες του Ηλία Βενέζη...

Κύριε **Αγγελετόπουλε**, θερμά ευχαριστώ για την τόσο εμπειριστωμένη, θα έλεγα πρωτότυπη περιγραφή ενός από των σπουδαιότερων επιτευγμάτων του αρχαίου Ελληνισμού, αξίζει να το επισκεφτούμε όλοι κρατώντας αυτές τις σελίδες σαν απαραίτητο οδηγό.

Υ.Γ. : Η απαραίτητη ομορφιά του αγάλματος του Ερμή του Πραξιτέλους που είναι παγκοσμίως γνωστό και ειδικότερα στην Γερμανία, αφού ακόμα και ο κουρέας που με κούρευε στη Γερμανία βάζοντας τον καθρέπτη μου έλεγε «και ο Ερμής του Πραξιτέλους ωχριά μπροστά σου...» φυσικά είχε σχέση και με το μπουρμπουάρ...